

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X, редакція від 14 січня 2020 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.
4. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: від 4 листопада 1999 року, ратифіковано Законом України № 2476-IV від 16 березня 2005 року. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 16. Ст. 266.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: ДОСВІД КРАЇН ЄС

Д. Р. Ситник, магістрант, кафедра правознавства ПУЕТ

Світовий досвід засвідчує, що корупція та будь-які її прояви в державі негативно впливають на діяльність владних органів, державних службовців, створюють загрози національній безпеці країни, а також підривають довіру громадян та загалом суспільства до здійснення повноважень органами державної влади. Серед чинників посилення проявів корупційних факторів перебуває конкретна значна диференціація та різниця між різними групами суспільства (нерівноправність в соціальному вимірі, високе зубожіння більшості населення), практично повна відсутність системи соціального захисту, поширення злочинних груп та погіршення криміногенної ситуації в країні.

Корупція не могла оминати і залишити стороною країни Європейського Союзу. Сьогодні серед країн-членів ЄС, які мають більший показник корупції в порівнянні з іншими, перебувають Румунія, Угорщина, Латвія, Словаччина. В цих країнах кожен четвертий громадянин вважає корупційний фактор однією із головних перешкод в економічному, соціальному зростанні країни.

Важливим чинником у подолання корупцією є відкритість владних структур, їх готовність йти на прямий контакт та досягнення прозорості у державних органах, особливо під час прийняття управлінських рішень. Вказані базові цінності охоплюються принципом «належного урядування», як механізмом запобігання та протидії корупції в ЄС. Біла книга Європейського урядування розкриває правила поведінки та всі наявні процеси, які впливають на те, настільки орган державної влади буде компетентним в питаннях участі, відкритості, ефективності, відповідальності та узгодженості.

Суттєвим кроком стало прийняття в ЄС видання Європейською Комісією «Комюніке від 28.05.2003 р. про комплексну політику Європейського Союзу щодо протидії корупції». Даний документ визначає основні засади боротьби із корупцією в країнах ЄС, окреслює основні засади та принципи боротьби з корупційними факторами, удосконалює вже утверджені методи ведення боротьби для нових країн-членів, країн-кандидатів та для третіх країн [1].

Починаючи з 2000-х рр. корупція була досить серйозною проблемою для розвитку Словаччини. Це підтверджували проведені опитування громадської думки, в якому суспільство вказувало, що серйозною проблемою є поширення корупції всередині країни. До сфер з найвищим рівнем корупції відносилися та залишалися сектори державного управління: судова система, міністерства й інші органи державного апарату [2, с. 107]. Важливим кроком стало прийняття рішення уряду про розробку «Національної програми Словаччини по боротьбі з корупцією – 2000» [3], в якому основною метою була розробка концепції боротьби з корупцією, визначення принципів, методів, засобів і напрямів, необхідних для успішної реалізації завдання. Засобами боротьби були: регулярне надання інформації про власність держслужбовців; високопосадовців; фінансові санкції за порушення фінансового законодавства політичних партій; закладення підвалин та створення умов для прозорого та незалежного фінансування політичних партій з державного бюджету; перманентний нагляд за фінансуванням політичних партій. При цьому досить важливим було оголошувати перелік отриманих подарунків і спонсорських пожертв; загальнодоступність та прозорість звітів про фінансове становище всіх політичних партій. Про успіхи вказаних заходів свідчив вступ країни до ЄС, де, в свою чергу, висуваються досить суворі та жорсткі умови до країн-кандидатів щодо антикорупційної політики. Вказаний приклад Словаччини свідчить про існування істотних проблем у подоланні корупційного фактору у сфері управлінської діяльності в органах державної влади.

Протидія проявам корупції у Польщі пов'язана з такими факторами як прозорість публічної сфери, контроль за політикою, персональна громадянська активність та активність ЗМІ [4]. Ефект прозорості діяльності органів публічної сфери забезпечила реалізація у 2005–2007 роках програми «Прозора

Польща» в органах місцевої та регіональної влади, де були задекларовані основоположні принципи діяльності самоврядних органів влади, такі як прозорість, нетерпимість до будь-яких проявів корупції, активна участь громадськості у публічних владних процесах.

Польська кампанія щодо протидії корупції та боротьби з нею спрямовується на надання інформації та в подальшому інформування населення щодо вказаної проблеми та формування суспільної свідомості в цьому напрямі. У 2004 р. була впроваджена так звана «Антикорупційна громадянська картка» [5], що надає громадянам доступну інформацію щодо приписів у боротьбі із корупцією та норм поведінки у випадку незаконних дій з боку чиновників щодо надання хабара, його вимагання тощо. Будь-який громадянин має можливість подати інформацію про виявлене ним корупційне порушення до органу із запобігання корупції. При цьому, аби кожен мав таку можливість, поліцейні відділи ввели в дію спеціальні адреси електронних скриньок, на які можна відправити інформацію щодо випадків корупції. Досвід Польщі засвідчує ефективність антикорупційної державної політики, що пов'язується з прозорим веденням державного управління, високою та активною громадянською активністю, а також можливістю громадськості здійснювати контроль за діяльністю органів державної влади.

Таким чином, європейська політика запобігання і протидії корупції здійснюється із застосуванням всього спектру та комплексу заходів, в першу чергу, з урахуванням необхідності формування ефективного правового та інституційного механізмів запобігання та протидії корупції (забезпечення довіри та доступу громадськості до публічної інформації, посилення кримінального та адміністративного законодавства у сфері запобігання корупції, впровадження низки механізмів як зовнішнього, так і внутрішнього контролю за діяльністю високопосадовців). Дані заходи в сукупності мають досить позитивний ефект щодо викорінення корупції зі сфери державного управління та можуть наблизити не тільки країни ЄС до держав з мінімальним рівнем корупції, але й будь-яку третю країну, яка в змозі в повній мірі скористатися відповідним досвідом.

Список використаних джерел

1. Європейське врядування [Електронний ресурс] : Біла книга. URL: <http://upi.org.ua>.

2. Суворин Э. В. Коррупция в постсоциалистических странах: сущность, особенности, стратегии противодействия (политологический анализ): дис. ... канд. полит. наук : 23.00.02 / Э. В. Суворин. – Москва, 2008. – 255 с.
3. Национальная программа Словакии по борьбе с коррупцией – 2000 // Интернет-сайт Центра антикоррупционных исследований и инициатив «Трансперенси Интернешнл – Р». URL: www.transparency.org.ru/INTER/DOC/SVK/Slovakia_Action_Plans_Ru.doc.
4. У Польщі зменшується корупція. URL: <http://www.polradio.pl/5/198/Artykul/112743>.
5. Obywatelska karta antykorupcyjna. URL: <http://antykorupcja.gov.pl/portal/ak/16/90>.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Я. О. Антоненко, *магістрантка, кафедра правознавства ПУЕТ*

Подальша демократизація суспільства, децентралізація владних повноважень на засадах субсидіарності є на сьогодні пріоритетами серед реформ в Україні. Нові тенденції у державному будівництві нашої країни, становлення інститутів громадянського суспільства, оптимізація системи публічного управління обумовлюють нові умови реалізації децентралізації за умови збереження ідей правової держави. Модернізація публічної влади повинна відбуватися у напрямі створення клієнтоорієнтованої системи публічного управління, яка буде невід'ємним елементом механізму соціально-політичного захисту населення, фактором підвищення його соціальної і політичної активності. Проте, на даний час ми стикаємося з низкою проблем в організаційно-правовому забезпеченні діяльності місцевих органів влади.

Діяльність місцевих органів влади досліджували такі автори як С. Вировий, Т. Ганцюк, Ю. Мальчин, В. Соколов, Л. Бондарчук, Б. Адресюк та інші. З огляду на те, що зараз в Україні відбувається активне реформування децентралізації та місцевого самоврядування, тема дослідження залишається актуальною.

Метою дослідження є розроблення пропозицій щодо нівелювання наявних основних проблемних аспектів діяльності місцевих державних адміністрацій.